

Tema ovoga broja časopisa Društvena istraživanja jest Međugeneracijska obiteljska solidarnost u Europi. Međugeneracijska obiteljska solidarnost konstrukt je koji uključuje odnose među članovima obitelji i njihovu međusobnu razmjenu: odnose baka i djedova i njihove unučadi, socijalnu podršku, kvalitetu bračnoga zadovoljstva, međugeneracijske razlike, važnost kvalitete odnosa starih osoba i njihove odrasle djece. Kvaliteta života starijih članova obitelji povezana je s reciprocitetom u odnosima: što su stariji uključeni u obitelj, to su zadovoljniji životom, a to se onda odražava na mlađe generacije, ali i obratno. Tekstovi u ovom tematskom broju objedinjuju suvremeni pogled na odnose u obitelji, opisane u modelu međugeneracijske solidarnosti američkoga znanstvenika Verna L. Bengtsona. Dimenzije modela jesu čestina kontakata, emocionalna blizina, sličnost u mišljenju, geografska blizina, primanje pomoći / davanje pomoći, kontakti, blizina, tj. čimbenici povezani s kvalitetom života u raznim razdobljima životnoga ciklusa pojedinca.

Međugeneracijska obiteljska solidarnost u Europi tema je COST (European Cooperation in Science and Technology) akcije IS1311 Intergenerational Family Solidarity across Europe (INTERFASOL), što financira Europska unija. Autori ovoga tematskog broja aktivni su znanstvenici s područja psihologije, sociologije i drugih polja društvenih znanosti, suradnici u COST-akciji u koju je uključeno stotinjak znanstvenika iz 28 zemalja (EU, Izrael i Turska). Cilj COST-projekta jest istražiti koncepte međugeneracijske obiteljske solidarnosti interdisciplinarnim pristupom, koristeći se kvalitativnim i kvantitativnim metodama.

U ovom tematskom broju Isabelle Albert i Dieter Ferring sa Sveučilišta u Luksemburgu prikazuju dio rezultata iz jednoga većeg istraživanja o međugeneracijskim odnosima. Naglasak je na međugeneracijskoj solidarnosti u odrasloj dobi i ulozi obiteljskih normi u međugeneracijskoj podršci i ambivalentnosti. Autori su na temelju rezultata istraživanja zaključili da su normativni aspekti međugeneracijske solidarnosti manje važni u usporedbi s afektivnim aspektima u predviđanju razmjene podrške između odrasle djece i njihovih roditelja. Međutim, obiteljske vrijednosti ipak imaju umjerenu moderacijsku ulogu u odnosu između razmjene podrške i ambivalentnosti. U radu Valentine Hlebec i Maše Filipović Hrast s Fakulteta društvenih znanosti Sveučilišta u Ljubljani govori se o karakteristikama i odrednicama međugeneracijskih financijskih transfera unutar obitelji koje se koriste mješovitom skrbi za starije osobe, pri čemu se mješovita skrb odnosi na kombinaciju formalne i neformalne skrbi, unutar dijada koje uključuju primatelja skrbi i obiteljskoga skrbnika. Rad se temelji na prvom slovenskom nacionalnom istraživanju korisnika socijalne skrbi i članova njihovih obitelji i pokazuje da su prihodi starijih osoba i iznos primljene skrbi važni za financijske tijekove prema gore (starijem roditelju) i prema dolje (od starijih roditelja). Andreja Brajša-Žganec, Ljiljana Kaliterna Lipovčan iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar i Ivana Hanzec s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu na reprezenta-

tionom uzorku od 1000 hrvatskih građana podijeljenih u tri dobne skupine istražuju kako percepcija socijalne podrške dobivene iz raznih izvora (obitelj, prijatelji, značajni drugi) pridonosi subjektivnoj dobrobiti (sreći, životnom zadovoljstvu i zadovoljstvu pojedinim područjima života) tijekom života. Rezultati su analizirani multigrupnim strukturnim modeliranjem (SEM) i pokazali su da je u svim dobnim skupinama jedino percipirana socijalna podrška prijatelja značajno povezana s dobrobiti. Sudionici koji su percipirali veću i adekvatniju socijalnu podršku od prijatelja iskazali su više razine subjektivne dobrobiti. Ursula Trummer i Sonja Novak-Zezula iz Centra za zdravlje i migracije iz Austrije razmatraju međugeneracijsku solidarnost u obitelji migranata. Migrantice su polustrukturiranim dubinskim intervjuima, koji se temelje na kvalitativnoj metodologiji, ispitivane o njihovoj obiteljskoj strukturi, obiteljskom životu i obiteljskoj solidarnosti. Rezultati pokazuju da međugeneracijska obiteljska solidarnost migracijom slabi u smislu učestalosti kontakata te da prevladava visoka normativna solidarnost. Sve to rezultira osjećajem krivnje i neusklađenim obiteljskim vezama, a podrška roditeljima i rodbini iskazuje se slanjem novca i robe u domovinu.

Svjesni da su ovi radovi samo malen dio rasprava koje se danas vode u znanstvenoj zajednici o međugeneracijskoj obiteljskoj solidarnosti, nadamo se da će pridonijeti znanstveno utemeljenom rasvjetljavanju odnosa međugeneracijske solidarnosti u obitelji, a time pobuditi i daljnju pozornost znanstvenika za ovo područje.

Andreja Brajša-Žganec